

3.ÜNİTE > Küresel Ortam: Bölgeler ve Ülkeler 9.3.2. Bölge sınırlarının amaca göre değişebilirliğini örneklerle açıklar.

Genel Beceriler: Bilgi Okuryazarlığı Alan Becerileri: Coğrafi Sorgulama, Harita Becerisi, Değişim ve Sürekliliği Algılama

Etkinlik İsmi	BÖLGE SINIRLARININ DEĞİŞKENLİĞİ	🕒 20 dk
Amacı	Türkiye'de yer alan bazı bölge örneklerinden hareketle bölge sınırları ile ilgili çıkarım yapabilme.	👤 Bireysel

Yönerge Aşağıdaki metni okuyarak soruları cevaplayınız.

Sahip olduğu doğal ve beşerî unsurlar bakımından benzerlik gösteren ve belli sınırlara sahip olan yeryüzü parçalarına veya mekân birimlerine **bölge** adı verilir. Mekânsal yapıyı ve mekân üzerindeki ekonomik ve kültürel işleyişi daha iyi organize edebilmek amacıyla istemli bir şekilde oluşturulan bölgelere **işlevsel (fonsiyonel) bölge** adı verilir.

Eğitim, sağlık, ulaşım, iletişim, pazarlama, ticaret, güvenlik ve turizm gibi hizmet sektörü içinde yer alan faaliyetlerle ilgili işlevsel bölgeler oluşturulur. Bazı kamu kurumları, ülke genelinde vermeyi planladıkları hizmetleri daha verimli ve kontrollü bir biçimde yürütmek amacıyla kendi bakış açılarına göre bölgeler oluştururlar. Türkiye'de hizmet bölgeleri bulunan devlet kurumlarından en önemli olanları; Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü, Karayolları Genel Müdürlüğü, Devlet Su İşleri Müdürlüğü, Toprak Mahsulleri Ofisi gibi kurumlardır.

Meteoroloji Genel Müdürlüğü (MGM) Bölge Haritası

Meteoroloji Hizmet Bölgeleri

Orman ve Su İşleri Bakanlığına bağlı bir kuruluş olan MGM 15 hizmet bölgesinden oluşmaktadır. Her bölge bir merkez ilden ve diğer illerden oluşturulmuştur. Örneğin 13. Bölge; Elazığ, Adıyaman, Bingöl, Malatya ve Tunceli il sınırlarını kapsar ve bu bölgenin merkez yönetim ili Elazığ'dır.

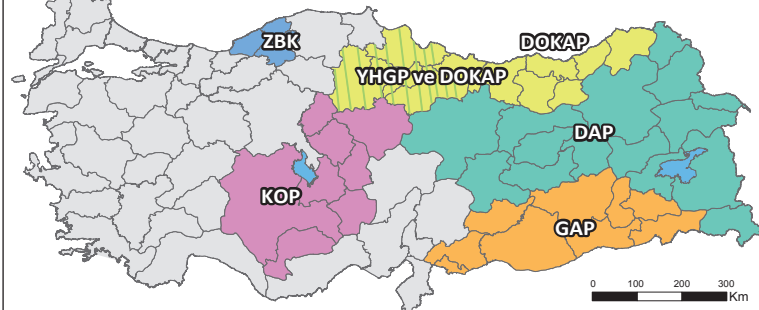
TÜİK Büyük İstatistik (Düzyey 1) Bölgeleri Haritası

TÜİK İstatistik Bölgeleri (Düzyey 1)

Türkiye'nin sosyal (nüfus, adalet, sağlık ve eğitim), ekonomik (tarım, sanayi, ticaret ve iş gücü), çevre ve enerji alanlarıyla ilgili her türlü istatistik bilgi Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından elde edilir. TÜİK veri elde etmeyi kolaylaştırmak ve elde ettiği verileri sistemli ve anlamlı bir şekilde sunmak amacıyla illerin sosyoekonomik önemini ve büyüklüklerini dikkate alarak 12 bölgeden oluşan TÜİK büyük istatistik bölgelerini (düzyey 1) oluşturmuştur.

Bölgesel Kalkınma Projeleri Haritası

Kalkınma Bölgeleri

Türkiye'de bölgeler arası ekonomik ve sosyal farklılıkları gidermek amacıyla bölgesel kalkınma projeleri oluşturulmuştur. Bu proje bölgeleri il sınırları gözetilerek oluşturulmuştur. Kalkınma bölgelerinin sınırları incelendiğinde Samsun ve Tokat illerinin hem Doğu Karadeniz Projesi (DOKAP) hem de Yeşilirmak Havzası Gelişim projesi (YHGP) sınırları içerisinde olduğu görülür.

Karayolları Hizmet Bölgeleri

Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM) bölge sayısı 1965 yılında 14 iken 2020 yılı itibarıyla 17 hizmet bölgesine ulaşmıştır. Karayolları hizmet bölgelerinin sınırları buldukları yörenin coğrafi ve topoğrafik şartlarına göre belirlenmiştir. Bu yüzden il sınırlarının tamamının aynı bölge içerisinde yer alma zorunluluğu yoktur. Örneğin Karayolları 18. Bölge; Iğdır, Kars ve Ardahan illerinin tamamı ile Erzurum ve Artvin illerinin küçük bir kısmını kapsamaktadır.

1. Haritalar incelendiğinde İstanbul; Meteoroloji ve Karayolları bölgelerine göre çevresindeki diğer illerle birlikte bölge oluştururken TÜİK'in belirlediği istatistik bölgelerinde İstanbul tek başına alınmıştır. Bunun nedeni nedir?

2. TÜİK, Meteoroloji ve Plan bölgeleri il sınırlarına paralellik gösterirken Karayolları bölgelerinin il sınırları dışına taşmasını Çanakkale ilini (bir kısmı 14, bir kısmı 1. bölgede yer alır) örnek olarak açıklayınız.

3. Metin ve haritalardan yola çıkarak bölgeler ile ilgili aşağıdaki genellemelerden hangilerine ulaşılabılır? İşaretleyiniz.

☐ Bölge sınırlarında zamanla değişiklik olabilir.	☐ Bölgeler oluşturulurken tüm ülke topraklarının kapsanması zorunludur.
☐ Bölge sınırlarının il sınırlarından geçmesi zorunludur.	☐ Herhangi bir il veya alan sadece bir bölge içerisinde yer alır.
☐ Ülkeler veya kuruluşlar amaçlarına göre farklı bölge sınırları belirler.	☐ Bölgelerin kendi içinde yönetim merkezleri bulunabilir.
4. Yaşadığınız alan verilen haritalara göre hangi bölge sınırları içerisinde yer almaktadır? Belirtiniz.

